

GAL - - Baitsawara Bible

Galat

Gal

Galat

Mavarah delewer kadə nday ta Galat

Mavarah delewer kadə nday ta Galat

Madəpa

Pol a varahanay delewer kadə nday ta Galat, a gwadānay kadə mabəcva ta nday ta mapawiyān mavañ tudəm ta Tūrki mandana. Pol a hənkanay mabəcva ta nday ta mapawiyān ŋgidhay ta magaw jehingel tada macecew va mamahkər ta mezlir ta mamən ma ta Zlava. Ama ha dəba Pol, nday ŋgidhay ka dike ka mən ma ta Zlava par va tada. Nda mabəcva ta nday ta mapawiyān mata ndəvbay ŋgidhay, nda ŋgat nday ta Kristi mala ecə Zwif va nday ta Kristi mata dik ta de ta cəma ŋgidhay ta mabəcva hay mata Galat. Nday ta Kristi mala ecə Zwif, ecə waniyañ həda ha civid ta mekwer ta de ta cəma ta Zwif. Ma ta mekwer sasa a vaw civid hapa ta mala ecə da ndaw jəhay

manday va nday ta Kristi mata dik ta de ta cəma ɲgidhay mbay, da gwadānay kadə nday ta mala say ecə da ɲgəla ɲgwan. Nday ta mababəzva va Pol ecə jəma mala nday ta Kristi cucəm say ecə cən ma ta mekwer sasa da. Ha dəba tada, ecə zlahā ecə da pawiyān va Yesu Kristi wur. Ma sasa par va ma Mawaya Mataha ta Yesu Kristi. Pol a varahanay kadə nday mata Galat hayān ta jəhay sasa.

Pol a way magwadānay kadə nday mata Galat mala megis mata rəv mətā ta Yesu Kristi mata vaw civid ha madərəzlva mazura va mataha va Zlava. A ɲgərda ce ma havə ta jəhay sasa da vaŋ ta yaŋ ta ma hay mahkər.

Ta shapitər 1 va 2, a ɲgərda mejekene ta yaŋ ta və tada. Ada Zwif, ka gay tada ha ndə ta sik ta Yesu Kristi ha sləm ta nday mala ecə Zwif kabay. Nday ta mafadma hay ta mabəcva ta nday ta mapawiyān mata Zeruzalem ecə ka gəsa: nday ta Kristi mala ecə Zwif kabay nda pa ce hayān va wuday ta mala ecə da cən ma ta mekwer ta macəp Zlava ta Zwif hay mbay. Pol ka ɲgat macawyaw hayān ta jəhay sasa va ndə ta sik Piyer (2:11-21). Ka gwadānay jəhay nana: Zlava a gəs nday maha yaŋ ta wuyak hayān ta mala ecə pawiyān va Yesu Kristi, bayka hayān ta mala ecə də ta civid

hay ta macəp Zlava kabay.

Ta shapitər 3 va 4, Pol a jawava va ma ta Zlava mavaraha ta delewer ta mava tafa ta mala da njana dəba kadə ma tafa. Ma ta mekwer ta de ta cəma a vaw civid hapa ta mala nday maha yaŋ ta wuyak da də hama hama, ama jəhay mala Zlava a gwadda həda ada nde aga ma ta mekwer da dike. Jəhay magwada tafa ta həda sasa da mahusa ta Yesu Kristi. Nday maha yaŋ ta wuyak cucəm ecə teh ha maməta ha de ta Zlava. Ecə madərəzla va Zlava, madərəzla ŋgide va ŋgidhay ta Yesu Kristi (mabəziya ta 3:28). Jəhay sasa da a gay dər ta macəp Zlava parpar (Zwif hay va nday mala ecə Zwif kabay), dər ta manjay parpar (bel hay va nday mala ecə bel kabay) va nday parpar (mawalay va ŋgwazay).

Ta shapitər 5 va 6, Pol a ŋgərda mala dama nday ta Kristi ecə bel kabay. Ndə mala a pawiyaŋ ada va majəmiyaŋ ta mala da gana və tafa ha ndə mazura vaha tafa mambay (mabəziya 3:11). Ada bel kabay ha ta nday ŋgidhay. Hayaŋ ta mala, ma ta mekwer ta Kristi ada maga va mayəŋ ta macəp civid hay kabay, ama a ndək ta mala nday da zuḅ jəhay manjala ŋgide

ta ngidhay (6:2). Manjay mala ka bel kabay, ada mala ka da gay ha ndə ta mafadma ta nday ngidhay van ta mavanay civid kadə meshef mata dik taha Zlava da fadakay ma.

1

Mavaw mbalay

¹ Ye Pol, ndə ta sik van ta maway ta nday kabay, mala mbay ta ndə kabay, ama van ta Yesu Kristi, van taha Zlava Papən mata tafkanay vəda tava ta nday maka bezl ta ce.

² Mamən va dəmən hay cucəm ma hana, ngə mbay ha mavarah delewer nana kadə mabəcva ta nday ta mapawiyən mata Galati. Ngə gwada kur jəhay nana: ³ A way Zlava Papən tə nge va Buway Marəwa Yesu Kristi da va kur meteh va gumay. ⁴ Yesu Kristi ka vaw və tada ta mala da mbəlka nge vəda ta malay tə nge hay, ta mala da pərəslka nge ta wuday ta jəhay metetehbay ta yan wuyak mandana, ta maway ta Zlava, Papən tə nge. ⁵ Mezzlim kadə Zlava hama hemedip! Amen.

Ma Mawaya Mataha mətə wur

⁶ Ka rəzlda ye hayaŋ ta mala kur ka ngwadanay dəba

kadə Zlava yawyaw, adə mata zalka kur vaŋ ta meteh ta Kristi, kur da cəp ma mawaya mataha ŋgide. ⁷ Ha mamal ma ŋgid Mawaya Mataha tada mambay, ama nday ŋgidhay nde mata way majagabma kur yaŋ, ecə way mahumbəf ma Mawaya Mataha ta Yesu Kristi. ⁸ Ko ndə ŋgide, ko ŋge tada mala mbay gawla ta Zlava mata dik ta zlava da gwada kur ma mawaya mataha par va mala ŋgə gwadka kur, a way Zlava da buhuma! ⁹ I ka gwada kur ŋgacək tada, i za vahana yaŋ ndana: mala ndə ŋgide a ŋgəra kur ma Mawaya Mataha par va mala kur ŋgatkanay, a way Zlava da buhuma! ¹⁰ Vaŋ ta sasa, i tuw ta mala nday da zləm ye fa? Ambay, adə mezzim ta Zlava mala i waya. I tuw ta mala i da teh ha de ta nday fa? Mala i tuw meteh ha de ta nday zacacək, aga i dəgay ha ndə ta mezzir ta Kristi mbay.

Pol a gekeke ha ndə ta sik dāma

¹¹ Malamən va dəmən hay, i gwada kur: ma Mawaya Mataha mala i ŋgəra kur, adə ndə mata jəmkanay kabay.

¹² I cənkanay taha ndə ŋgid kabay, ndə ŋgid mata sasərəka ye konec kabay, ama adə Yesu Kristi va ha tada mata ŋgərka ye.

¹³ Kur ka cəna mala nda gwedʹ hayaŋ ta manjay tədaw ghala tada, ta de mala i cəp de ta cəma ta Zwif hay. Kur ka cəna dāma mala i sakanay zay va wuday kadə mabəcva ta nday ta mapawiyaŋ ta Zlava i da gaw wuday ha mazada. ¹⁴ Ta macəp ma ta mekwer va de ta cəma ta Zwif hay, i ka fəna calahay tədaw vete mala ecə dər tədaw, i macada ka fəna ce ta magaw jəhay ta jeje tə ŋge hay.

¹⁵⁻¹⁶ Ama Zlava ta meteh tada, ka dala ye aga i da heykeke, ka zalka ye ka ganay mezlir. Afa ka waya da magəda ye Wut tada, ta mala i da ŋgəranay kadə nday mala ecə Zwif hay kabay, i ka ndək mayan̄ taha ndə ŋgidʹ konec bay, ¹⁷ i ka də Zeruzalem bay ha sləm ta nday mala ecə ka gay ta ce ha nday ta sik aga ye. Ama i ka dadʹ tədaw hasa hasa a wuyak ta Arabi, ha dəba tada i da vahkanay ma dəba a Damas. ¹⁸ Mavay mahkər ha dəba tada, i ka tep Zeruzalem ta mala i da sən Piyer, i da njekeke var da ta hudʹ ta luma cecew. ¹⁹ I ka wala ndə ta sik ŋgidʹ ko mətə bay, ama say Zak, malamən ta Buway Marəwa. ²⁰ Jəhay mala i varaha kur sa afa ha mamal, hama ta Zlava i gwada kur i ŋgəlma mbay.

²¹ Ha dəba tada, i ka də wuyak hay ta Siri va Silisi. ²² Ama nday ta mapawiyaŋ va Yesu mata Zude ecə ka waladay ye

konec bay. ²³ Ecə cənkanay mala nday gwadiya wur: «Ndə mata saka ŋge zay ghala tada, ndana a ŋər ma ta megis mata rəv mala a gakanay wuday ha mazada.» ²⁴ Ecə da zləm Zlava hayaŋ tədaw.

2

Pol va nday ta sik ŋgidhay

¹ Mavay dukiyaŋ tada fuwad ha dəba tada, i da vahma dəba a Zeruzalem va Barnabas, i ka hada Tit ha dər tədaw may. ² I ka də pa ha dəba ta mala Zlava ka gədka ye və ha de. Ta macaw labar va nday mala nda cən ma ta ce, i ka ŋəra ce Mawaya Mataha mala i ŋəranay kadə nday mala ecə Zwif kabay. I way ta mala mezlir mala i gakanay ghala mala mbay mandana dagay tada ha jəhay mehesuwe bay. ³ Tit ndə ta majar ye ta megis mata rəv, mala ada ndə ta Grek, nday ka panay maŋgəl ŋgwan ha yaŋ va wuday bay, ⁴ ko mala malamən hay mata ŋəlma ecə ka dik ta ce avə tə ŋge, ecə da way maŋgəlanay ŋgwan. Nday sasa hay da ecə ka dik ta ce avə tə ŋge, ta mala ecə da sənama dāma mala ŋgə mapəla ta Yesu Kristi, ta mala ecə da nada ŋge ha bel hay. ⁵ ŋgə ka ŋəra ce civid konec bay, ta mala ŋgə

da jawda kur jəhay maha mamal mata ma Mawaya Mataha həda.

⁶ Ama nday mala nda bəza ce nda nday mala nda cən ma ta ce, manjay ta ce a bəz ye mbay, hayaŋ ta mala Zlava a bəz jəhay mata wel va de wur kabay, nday sasa hay da ecə ka pa ye jingid ha yaŋ avə tafa konec bay. ⁷ Ama katək, ecə ka wala mala Zlava ka pada ye ta mala i da ŋər ma Mawaya Mataha kadə nday mala ecə Zwif hay kabay, nda mala ka pada Piyer da ŋəriya kadə nday ta Zwif. ⁸ Hayaŋ ta mala Zlava ka gada ye ha ndə sik ta nday mala ecə Zwif hay kabay, nda mala ka gada Piyer ha ndə ta sik ta Zwif hay. ⁹ Zak, Piyer va Zaŋ, mala nda bəza ce nda nday mata zuḅ maḅəcva ta nday ta mapawiyaŋ, ecə ka sən mala Zlava ka va ye mezlir nana da mata haa. Hasa ecə ka gəs ŋge, ye va Barnabas, ta mala ŋgə da cəna way hava vaŋ ce. Nda sasa, ŋgə ka cəna way ha və cucəm, ha ta mal tə ŋge, ŋgə də gaw mezlir tava nday mala ecə Zwif hay kabay, maka ce, ecə gaya tava ta Zwif hay. ¹⁰ Ecə ka gwada ŋge ta mala ŋgə da jəm nday matawasa tava ta maḅəcva ta nday ta mapawiyaŋ, ta Zeruzalem, ada jəhay sasa mala i pakanay de tafa mahwalhwala.

Pol a goguv Piyer ta An̄tiyosh

¹¹ Ama mala Piyer a husa An̄tiyosh, i ka hwanay hava ha de ta nday, hayaᅇ ta mala ada ka gaw jəhay metetehbay.

¹² Hayaᅇ ta mala, aga nday ᅇgidhay mala Zak a zlərka ce da h̄skeke, a ndaw jəhay va malamən hay mala ecə Zwif hay kabay. Ama ha dəba ta meh̄skeke ta ce, da dad tada zazaᅇ, da gərda mandaw jəhay vaᅇ nday mala ecə Zwif hay kabay. A gakanay nda sasa hayaᅇ ta mala a gaw zləweᅇ ta nday mala ᅇgwan maᅇgəla. ¹³ Malamən ᅇgidhay mala ecə Zwif ecə gaya nda ta Piyer, ecə ka hada Barnabas mata manjay ce ta maᅇgwad nday. ¹⁴ Mala i wala ecə gaw jəhay mahapa hapa nda mala ma Mawaya Mataha a waya mbay, i ka gwada Piyer ha de ta nday cucəm: «Ka mala ka Zwif, ka njekeke hana nda nday mala ecə Zwif hay kabay, ka ka njay nda ma ta mekwer ta Zwif bay. Madam dama mala ka way mapanay hayaᅇ va wuday kadə nday mala ecə Zwif hay kabay ecə da njay nda Zwif hay ma?»

Zwif hay va nday mala ecə Zwif hay kabay ecə mambəla vaᅇ ta megis mata rəv

¹⁵ ᅇge, ᅇgə heykeke Zwif hay, bayka ᅇgə nda nday ta wudəm ᅇgidhay mata sən ma ta mekwer ta Zlava bay sə

kabay. ¹⁶ Ama, ɲgə səniya mala ndə ada mazura vaŋ taha Zlava hayaŋ ta megiŋ mata rəv taɗa va Yesu Kristi məta wur, bayka hayaŋ ta mala ka cən ma ta mekwer ta Moyiz cəmcəm kabay. Ada hayaŋ ta sasa, ɲgə may, ɲgə ka pawiyaŋ va Yesu Kristi ta mala nday da səna ɲge nday mazura hayaŋ ta megiŋ mata rəv tə ɲge va Kristi, bayka hayaŋ ta macən ma ta mekwer sasa ɗa cəmcəm kabay. Hayaŋ ta mala Zlava a də sən ndə ada mazura hayaŋ ta macən ma ta mekwer kabay. ¹⁷ Mala ɲgə tuw ta mala ɲgə dagay ha nday mazura kuse vaŋ ta Kristi, ama ɲgə gaw malay nda nday mala ecə Zwif hay kabay, sasa ɗa a ɲgərda mala Kristi ta ɗəɗa ɲge mata malay fa? Nda sasa konec kabay! ¹⁸ Hayaŋ ta mala, mala i dik ɗəɓa ha ma ta mekwer mala i ka gərda, i jaw və təɗaw va ha təɗaw. ¹⁹ A njəkərbay, ha ta macən ma ta mekwer, i makəɗa, taha maməcay mala mekwer a gəskanay, ta mala i da njay ha ta Zlava. I mickeke va Kristi ha fik magəzlala, ²⁰ sasa ɗa a ɲgərda mala ada ye mata sef ka babay, ama ada Kristi mata sef ta ye. Hayaŋ ta mala manjay təɗaw mandana, i njay tapa ta megiŋ Wut ta Zlava mata way ka ye mata rəv, mata vakanay mesef taɗa ha ta mal təɗaw. ²¹ I kalda meteh ta Zlava mala a gəɗa ye mbay. Hayaŋ ta mala, mala

ada ma ta mekwer ta Moyiz mata gada nday ha nday mazura ha de ta Zlava, hasa Kristi a mickeke hesuwe.

3

Ma ta mekwer mala mbay megis mata rəv

¹ Awa nday ta Galat mala mayan mbay! Mata ngwadma kur yan wa? Anjekəmbay, nday ka gəda kur tedede Yesu Kristi makəda ha fik magəzla. ² I way mala kur da kala ye ha mandək ma maməta nana wur: kur ka ngat Mesef ta Zlava hayan ta mala kur ka waniyan həda ha ma ta mekwer cəmcəm fu, mala mbay hayan ta mala kur ka cəna kur da gəs ma Mawaya Mataha fa? ³ Madam dama mala mayan ta kur dagay mbay ma? Jəhay mala kur hənkanay van ta Mesef ta Zlava, kur way mandəviya ndana va wuday ta kur tada fa? ⁴ Jəhay mala kur njekeke tapa cəmcəm ada jəhay hesuwe fa? Jəhay sasa a zlahə dagay ha jəhay mehesuwe mbay. ⁵ Mala Zlava a va kur Mesef tada, da gaw markəday hay tava ta kur, a gaw sasa hayan ta mala kur waniyan həda ha ma ta mekwer fu, mala hayan ta mala kur cəna kur da gəs ma Mawaya Mataha fa?

⁶ Ada nda nana mala nda gwadkanay hayaŋ ta Abraham: «Ka pawiyaŋ va Zlava, Zlava ka bəz nda ndə mazura hayaŋ ta megis ma ta rəv tafa.» ⁷ Ndana, a way kur cəna: nday mata njay ta megis mata rəv ecə dər ta Abraham maha mamal. ⁸ Delewer Mandaya ka gay mala Zlava a də gada nday mala ecə Zwif kabay ha nday mazura ha de tafa hayaŋ ta megis mata rəv ta ce. Ada hayaŋ ta sasa mala a ŋgərkanay dəga ŋgacək tafa kadə Abraham ma mawaya mataha nana: «Zlava a də pəsanay ma kadə nday cucəm ma hayaŋ ta wuyak vaŋ ta ka.» ⁹ Abraham ka pawiyaŋ va Zlava, da ŋgat mapəsma, nda sasa, nday cucəm maka pawiyaŋ, ecə ka ŋgat mapəsma nda ta da.

¹⁰ Hayaŋ ta mala, nday mata jəma ecə nday mazura, hayaŋ ta macən ma ta mekwer, ecə mabəhuma. Hayaŋ ta mala Delewer Mandaya a gay: «Mebəhume ha ko wawa mata gaw jəhay cəmcəm mata ma ta mekwer mbay.» ¹¹ A cən tedede mala Zlava a zlahə da gəs ndə ŋgide nda ndə mazura hayaŋ ta mala ada ka cən ma ta mekwer mbay, hayaŋ ta mala ada mavaraha: «Ndə mala ada mazura ta megis mata rəv, a də njay mesefe.» ¹² A njəkərbay ma ta mekwer ta Moyiz a lələmda və konec va megis mata rəv mbay. Ama katək, nda mala mavaraha ta Delewer

Mandaya: «Ndə mata cən ma hay mata ma ta mekwer ta Moyiz, a də njay va mesev vaŋ ta ce.»

¹³ Kristi kapəlka ŋge vəda taha mebühume ta ma ta mekwer ta Moyiz va mehüsme marəwa tada, ada mala nday ka bəhuma hayaŋ ta malay tə ŋge. Hayaŋ ta mala Delewer Mandaya a gay: «Mebühume ha ta ndə madazla ha fik.» ¹⁴ Ada nda sasa mala mapəsma magwada tada kadə Abraham mava kadə nday mala ecə Zwif kabay may kuse hayaŋ ta Yesu Kristi, ŋgə cucəm ŋgə ŋgat Mesev mala Zlava a gwadda həda vaŋ ta megis mata rəv.

Mekwer va ma magwada tada ta həda mata dəgay

¹⁵ Malamən va dəmən hay, i va kur jəhay ta malaləmnda ta manjay mandana: mala ndə ŋgide a gwadda ma tada həda, ndə mata zlahə da zada mbay, mala mbay da mbak jingid avə tada mbay. ¹⁶ Elew, Zlava ka gwadanay ma tada hay həda kadə Abraham va ndə mata hey ta dər tada. Delewer Mandaya ka gwad bay: «kadə nday ta dər tada», nda mala kadə nday vete, a gay: «va ndə mata hey ta dər ta ka», a gwed ha ndə mətə, ada Kristi. ¹⁷ Ada kəna jəhay mala i way magwadiya: Zlava ka gwadda ma tada həda, da gwadda həda ta mala da gaya. Ma ta mekwer ta Moyiz,

mata dike mavay temere fuwad va duk mahkær ha dæba tafa, a zlaha da zada ma magwada sasa da va jøhay mala Zlava a gay adæ gaya sæ mbay. ¹⁸ Ama mala mandaw jøhay ta way mala Zlava a vaya nda ngatiya vaŋ ta ma ta mekwer, hasa ada hayaŋ ta ma magwada ta hæda kababay. A njækæmbay, ada vaŋ ta ma magwada mala Zlava a vakanay meteh tafa kadæ Abraham.

¹⁹ Mala nda sasa, mezlir ta ma ta mekwer ta Moyiz leme? A mbekeke ta mala da ngærda jøhay mala ada parpar va maway ta Zlava, sasa da nim ta mala ndæ mata dær ta Abraham da dike, hayaŋ ta da mala nda gwadkanay ma hæda. Ma ta Mekwer sasa, gawlahay ta Zlava ta gwadkanay vaŋ ta ndæ ngide. ²⁰ Mala ndæ mæta ta gaw jøhay, ndæ mata ræva ta nday ada hesæwe. Ama Zlava mæta tafa mata gaw jøhay.

Mezlir ta ma ta mekwer

²¹ Hasa jøhay sasa da a ngærda mala ma ta mekwer ta Moyiz ada par va ma mala Zlava a gwadæ hæda fa? Ambay, nda sasa kabay! Mala ma ta mekwer ngide a vaw manjay maha mamal kadæ nday, hasa magay ha ndæ mazura ha de ta Zlava a dik vaŋ ta ma ta mekwer. ²² Ama

Delewer Mandaya a ngərkanay mala nday ma ha yaŋ ta wuyak cucəm malay a kwara ce, ta mala manəm mala Zlava a gwad̄da ma həda, nday ta mapawiyaŋ da ngatiya, hayaŋ ta megis mata rəv ta ce va Yesu Kristi.

²³ Aga mala megis mata rəv da dike, ma ta mekwer ta Moyiz ka gada nge nda bele, aga megis mata rəv sasa da da gədkeke vəda. ²⁴ Nda sasa, ma ta mekwer ta Moyiz ta bəlka nge nim ta mala Kristi da dike, ta mala ngə dagay ha nday mazura ha de ta Zlava kuse ha megis mata rəv. ²⁵ Ndana mala mapaslha ta megis mata rəv mavaŋga, ma ta mekwer ta Moyiz ta bəla nge kababay.

²⁶ Hayaŋ ta mala kur wudede ta Zlava cucəm vaŋ ta megis mata rəv mata dərəzla kur va Yesu kristi. ²⁷ Hayaŋ ta mala, kur marəzla cucəm ta Kristi vaŋ ta batem, kur ka pada manjay ta Kristi ha va. ²⁸ Hasa magay mala nana Zwif, mala mbay Zwif kabay, nana bel mala mbay bel kabay, nana mawəl mala mbay ngwaz ada mambay, hayaŋ ta mala cucəm kur madərzla mətə ta Yesu Kristi. ²⁹ Mala kur ha ta Kristi, hasa kur dəgay ha nday ta dər ta Abraham, kur də ngat mandaw jəhay ta way mala Zlava a gwad̄danay həda.

4

Nday ta Kristi ecə bel kababay ama ecə wudede ta Zlava

¹ Ada kəna jəhay mala i way magwadiya: ndə mata də ndaw jəhay ta way ta papən tafa, mala ada wut kokwa, ada par va bel kabay. Ko mala jəhay ta way cəmcəm ada ha tafa. ² Ama, a way a cən ma ta nday mata pawde tafa va ta jəhay ta tafa hay nim ha mapaslha mala papən tafa a gwadda həda. ³ Nda sasa ɲgə may, ɲgacək tafa ɲgə wudede, ɲgə njekeke ɲgə bel ta wuday hay mata kwar yaŋ ta wuyak. ⁴ Ama mala mapaslha ka həskeke, Zlava ka zlərkanay Wut tafa: a heykeke ta huf ta ɲgwaz, ada ka cən ma ta mekwer ta Zwif, ⁵ ta mala da pəlkanay nday mata cən ma ta mekwer ta Moyiz, ta mala da va ɲge civid ɲgə dagay ha wudede ta Zlava.

⁶ Ta mala da ɲgərda ha mamal kur wudede tafa, Zlava ka zlərkanay mata rəv tə ɲge mesef ta wut tafa, Mesef mata caw lelew: «Aba, Papən!» ⁷ Nda sasa, ka bel ka babay, ama ka wut tafa, hayaŋ ta mala ka wut tafa, Zlava a də vakay mandaw jəhay ta way tafa mala a gəranay həda kadə wudede tafa hay.

Majəmiyaŋ ta Pol hayaŋ ta nday ta Galat

⁸Ŋgacək tafa, kur sən Zlava bay, kur njekeke kur bel ta zlava hay mala ha mamal ecə zlava kabay. ⁹Ama ndana, mala kur sən Zlava, mala mbay Zlava a səna kur, mađam đama mala kur za vahma dəba mata mesef mala wuday tafa mbay, mehesuwe mata takha nday mbay ma? Kur way madə gay ha bel tafa zacacək fa? ¹⁰Kur vanay metehe elehe kadə mevek ŋgidhay, kiya ŋgidhay, sləm ta viya, walaŋ ŋgidhay va mavay ŋgidhay! ¹¹I gaw zluweŋ mala mezlir mala i gakanay ha ta mal ta kur afa hesuwe!

¹²Malamən va dəmən hay, i ca kur mboh, wa njay maməta nda ye, hayaŋ ta mala i njekeke maməta nda kur. Kur ka ga ye jəhay metetehbay ko məta bay. ¹³Kur sənagha hayaŋ teme i ŋgərka kur ma Mawaya Mataha ta melelime tafa: hayaŋ ta mala və ka hac ye. ¹⁴Və tədaw mala i ta matakwa a pəla kur zluweŋ, ama kur ka gərda ye bay kur ka kalda ye bay. Katək bay, kur ka gəs ye nda gawla ta Zlava, mala mbay nda Yesu Kristi. ¹⁵Ŋgacək tafa kur ta mewufe vete! Mata huska kur və la me? I zlahi i da gaw manja dəba tafa: mala a zlahi dagay, aga kur ka də hwahurukanay de vəda, kur da də va ye! ¹⁶Ndana la, i ka

gay təfaw ha ndə ta de ta kur, hayaŋ ta mala i gwadka kur jəhay maha mamal fa?

¹⁷ Nday ŋgidhay nde ecə gana və ta ce nda mala ecə waya kur, ama jəhay mata yaŋ ta ce etehbay. Jəhay mala ecə waya, afa makəzla kur yaŋ va ye ta mala kur da jawa və va ce. ¹⁸ Majawava ta mayan medede afa jəhay mataha tafa: a way dagay ko wewe, ta mala i tava ta kur wur kabay. ¹⁹ Wudede təfa hay, i sawzay zacacək hayaŋ ta kur, nda ŋgwaz mala a hay wut, nim ta mala Kristi dagay nde tava ta kur. ²⁰ Sik tetuwe mala i waya i dagay ha sləm ta kur ndana, ta mala i da gwada kur vaŋ ta mayan ŋgide. Hayaŋ ta mala i sən jəhay mala i da gaya va kur bay.

Malaləmda ta Agar va ta Sara

²¹ Wa ŋgəra ye, kur mata way cən ma ta mekwer ta Moyiz: kur cəna jəhay mala ma ta mekwer nana da a gwadiya bay fa? ²² Mavaraha, nda sasa, Abraham ka ŋgat wudede cecew, məta ta huđ ta bel, Agar, ŋgide ta huđ ta ŋgwaz mala afa bel kabay, Sara. ²³ Wut mata heykeke ta huđ ta bel, nda haykanay nda ta nday cucəm, ama wut mata heykeke ta huđ ta ŋgwaz mala afa bel kabay, a heykeke nda ma mala Zlava a gwadda həda. ²⁴ Mejekene

nana, jəhay nde maraba tapa: ɲgwazay macecew sasa da a ɲgərda madərəzlma cecew, məta tava ta madərəzlma sasa hay da a gwed ha Agar, ada nda jaɲ ta Sinay, a hay bel hay. ²⁵ Hayan ta mala Agar, ada jaɲ ta Sinay mata Arabi, a laləmdavə va bər ta Zeruzalem mandana, mala ada bel va wudede tada cucəm. ²⁶ Ama Zeruzalem mata zlava ada bel kabay, ada mala mamən tə ɲge. ²⁷ Hayan ta mala, Delewer Mandaya a gay:

«Wufe, ka ɲgwaz mava wut mbay!

Caw lelew ta mewufe, ka mala ka ka ɲgat madəs mahay wut bay!

Hayan ta mala ɲgwaz mala nda gərda a də hay wudede vete

a fəna ɲgwaz mala maslay tada a waya.»

²⁸ Maka kur, malamən va dəmən hay, kur wudede mata heykeke nda ma mala Zlava a gwadɗa həda, maməta nda Izak. ²⁹ ɲgacək tada, wut mata heykeke nda ta nday cucəm, ada ka duk wut mata heykeke nda mala Mesef ta Zlava a waya, a də nda sasa ko ndana. ³⁰ Ama Delewer Mandaya a gay dama? A gay: «Rada bel sa va wut tada, hayan ta mala wut ta bel a ndaw jəhay ta way ta papən va wut ta ɲgwaz mata heykeke ta hud ta bel kabay sə mbay.»

³¹ Nda sasa, malamən va dəmen hay, ηgə wudede ta ηgwaz mala ada bel sə kabay, ama ta ηgwaz mala ada mapəla.

5

Kur gay ha bel babay

¹ Kristi ka pəlka ηge ta mala ηgə dagay ηgə mapəla ha mamal. Wa jawa və ta kur tedede la, kur vahda və ta kur ha bel zacacək bay.

² Wa cəna! I pol, i gwada kur: mala kur ta ηgəla ηgwan, hasa Kristi a də takha kur konec mbay. ³ I vahanayan zacacək kadə ko wawa mata jəm manğəl ηgwan: say a cən ma ta mekwer ta Moyiz cəmcəm. ⁴ Kur mata tuw mala nday da səna kur ha nday mazura ha de ta Zlava kuse ha ma ta mekwer ta Moyiz, kur makəzla va Kristi, kur ηgat meteh ta Zlava mbay. ⁵ Maka ηge, ηgə bəl mala Zlava da gada ηge ha nday mazura ha de tada, ada sasa mala ηgə bəliya, van ta menjel ta Mesef Mandaya mata gaw mezlir van ta megis mata rəv tə ηge. ⁶ Hayan ta mala, ha ta ndə mala madərəzla va Yesu Kristi, manğəl ηgwan mala mbay manğəliya mbay, ada nda jəhay mata tek mbay: jəhay mata teke, ada megis mata rəv mata gaw mezlir van ta

maway nday.

⁷ Kur ka həna mada metedede! Mata zlacda kur həda da slada kur ka cən ma maha mamal sə wa? ⁸ Jəhay mala nda gwadka kur kur da pawiyaŋ pa, a dik taha Zlava mata zala kur kabay. ⁹ Nda mala nda gay: «is tigete a ghubəra gufa mahada tada cəmcəm.» ¹⁰ Ama Buway Marəwa a va ye ta mala i da pawiyaŋ va kur: i səniya kur də jəm jingid par va ta mal tədaw mbay. Ama ndə mata gabma kur yaŋ, a də ŋgat kita ta Zlava, ko ada wa.

¹¹ Maka ye, malamən va dəmən hay, mala i ŋgər ma hayaŋ ta meteh ta maŋgəl ŋgwan zacacək, sa nda də hama hama ka duk ye heme? Mala nda sasa, maŋgər ma hayaŋ ta Kristi magəzlala, a slafad sik ta ndə ŋgid ko mətə mbay.

¹² A way nday mata gabma kur yaŋ ecə da də hama hama ta magaw jəhay ta ce: ecə da lana^a və ta ce!

¹³ Ama kur, malamən va dəmən hay, kur mazala ta mala kur dagay mapəla. Ama kur gada və ta kur mapəla sasa da nda mayəŋ ta magaw jəhay nda majəmiyaŋ ta nday bay. Ama katək, wa gərda və ta kur ta mala maway nday da fada kur ma, kur da takaha və ta kur ŋgid va ŋgidhay.

^a5:12 malana (dok) nda magay, mahəla kudec tada

¹⁴ Hayaŋ ta mala ma ta mekwer cəmcəm majəma ta ma ta mekwer ma mətə nana: «Ka də way ndə manda ka nda yaŋ ta və ta ka.» ¹⁵ Ama mala kur hac və ta kur, kur da bazl və ŋgid va ŋgidhay nda jəhay ta hum hay, hasa wa dala va: kur də ndəviya vaŋ ta mazaw və ta kur ŋgid va ŋgidhay.

Wa gərda Mesef Mandaya da fada kur ma bayka majəmiyaŋ ta nday kabay

¹⁶ Ada kəna jəhay mala i way magwada kur: wa gərda Mesef Mandaya da fada kur ma ta manjay ta kur, kur də cənanay maway jəhay ta slaw ta və ta kur mambay.

¹⁷ Hayaŋ ta mala maway jəhay ta slaw ta və tə ŋge a babəzva va maka ta Mesef Mandaya, maway jəhay ta Mesef aa babəzava va ta slaw ta və tə ŋge: ecə babəzva ŋgid va ŋgide, ta mala kur da zlahə magaw jəhay mala kur waya sə mbay. ¹⁸ Ama mala Mesef Mandaya ta fadma ta kur, hasa kur kur ta hud ta ma ta mekwer ta Moyiz ka babay.

¹⁹ Ŋgə sən jəhay mala metetek ta slaw ta və tə ŋge a had ŋge a pa: mata kəslay, jəhay maləza, jəhay ta hwaray,

²⁰ macəp mapasl mbət va magaw cekene, ma wala və ha de bay, magaw ma, magaw sələk, magaw rəv,

manɣawiyən hava, macəna way hava bay, makəzlva,
²¹ maway jəhay ta nday, masaw zum elehe, golohud va
magaw jəhay parpar maɓar sasa hay. I gwada kur zacacək
nda mala i gwadka kur: nday mata gaw jəhay nda sasa,
ecə də ŋgat sləmanjay ta Mekwer ta Zlava mbay.

²² Ama jəhay mala Mesef Mandaya a hayiya: ada maway
nday, mewufe, gumay, mapaw rəv, magaw jəhay mataha
kadə nday, metehe, mapanayan jəhay, ²³ melibəkwe va
majawa va. Ma ta mekwer a babəzva va jəhay sasa hay da
mbay! ²⁴ Nday maha ta Yesu Kristi, ecə ka kəda manjay ta
slaw ta və ta ce va metetek tada hay va maway jəhay tada
ha fik magəzlala. ²⁵ Mesef Mandaya ka va ŋge manjay, ma
gərdakwa da fada ŋge ma ta manjay tə ŋge. ²⁶ ŋgə pakwa
və bay, ŋgə bazlakwa və bay, ŋgə gakwa sələk hava ŋgide
va ŋgidhay bay.

6

Mazəɓ jəhay manjala hava ŋgide va ŋgidhay

¹ Malamən va dəmən hay, mala kur ŋgat ndə ŋgide ta
malay, kur mala kur va Mesef ta Zlava, wa gəskanay dəɓa
ha civid mataha, ama wa gaw va melubekwe ha sləm

tada. Wa dɔlava tedede, ko wawa, ta mala jəhay ŋgid da kalda kur mata malay bay may. ² Wa tak və ta kur ŋgide va ŋgidhay ta mazəb jəhay mata njala kur: nda sasa kur də cən ma ta mekwer ta Kristi. ³ Mala ndə ŋgide a bəza və tada ha ndə marəwa, a njəkərbay ada jingid mbay, a ŋgwad və tada va haa tada. ⁴ Ko wawa da bəz manjay ta yan ta və tada, mala a zlahā da wufe, hasa a də wufe ada mətā tada bayka ha malaləmdavə va ndə ŋgid bay. ⁵ Hayaŋ ta mala ko wawa a də zəb jəhay tada manjala mala a gakanay.

⁶ A way ndə mala ka gəs Ma ta Zlava da kəzl jəhay mala ada vada va ndə mata sasərəkanay jəhay.

⁷ Kur ŋgwad və ta kur hayaŋ ta labar nana bay: nda seser ha Zlava mbay. Ko wawa adə bəc jəhay mala a zləkanay.

⁸ Mala ndə ŋgide a zlək jəhay nda majəmiyaŋ tada metetehbay, ma bəc jəhay mala a də ŋgatiya, ada maməcay. Ama mala a zlək jəhay mata tahaha Mesef Mandaya, ma bəc jəhay mala a də ŋgatiya, ada mesef mata ndəv mbay. ⁹ ŋgə gərdakwa magaw jəhay mataha bay, hayaŋ ta mala, mala ka də kədma ŋge və bay, ŋgə də bəc jəhay mala mapaslha tada mavaŋga. ¹⁰ Nda sasa, mala ŋgə ka ŋgat civid tada, magokwa jəhay mataha kadə nday

cucəm, mahwalhwala kadə malamən tə ɲge hay ta megis mata rəv.

MendeIndel ta mavaw mbalay

¹¹ Wa wala mevereh marəwa marəwa nana hay: ada ye mata varahkanay va haa tədaw. ¹² Nday mata way mapa kur ha yaɲ va wuday ta maɲgəl ɲgwan, ecə nday mata way ta mala nday da wala ce tedede ta jəhay ta nday maha yaɲ ta wuyak. Ecə way ta mala nday da dukwa ce bay hayaɲ ta fik magəzlala ta Kristi wur. ¹³ Nday sasa hay maka ɲgəla ɲgwan ecə tada ecə cən ma ta mekwer ta Moyiz mbay, ecə way mala kur da ɲgəla ɲgwan ta mala ecə da pawva hayaɲ ta kur, hayaɲ ta mala ecə gada lamba sasa da ta slaw ta və ta kur. ¹⁴ Maka ye, i way ta mala i da pawva hayaɲ ta fik magəzlala ta Buway Marəwa tə ɲge Yesu Kristi wur, hayaɲ ta mala, kuse ha fik magəzlala sasa da yaɲ ta wuyak maməcaga ha de tədaw, i maməcaga ha de ta yaɲ ta wuyak. ¹⁵ Hayaɲ ta sasa maɲgəl ɲgwan mala mbay maɲgəl ɲgwan mbay meteh tapa mbay: jəhay metetehe, ada magay ha ndə mawaya. ¹⁶ Nday cucəm mata cəp manjay sasa mala i gwadka kur, a way Zlava da va ce gumay va metehe, nda sasa kadə nday cucəm mala ecə

nday ta Zlava may.

¹⁷ Dəga ndana, a way ndə ŋgid da si ye zay babay, hayaŋ ta mala vavay ta mbilik hay ma hava tədaw a ŋgərda mala i ta Yesu. ¹⁸ Malamən va dəmən hay, a way meteh ta Buway Marəwa tə ŋge Yesu Kristi dagay var kur cucəm. Amen.